

Terugblik op commissie dierenwelzijn

Dierenwelzijn hoort bij het beleidsdomein van minister Ben Weyts (N-VA). Het werd voor het eerst een Vlaamse bevoegdheid. We polsten bij enkele commissieleden waarover ze al dan niet tevreden zijn, en wat de volgende commissie zeker moet aanpakken.

Hermes Sanctorum (Onafhankelijke)

1. Hoe kijkt u terug op de werking van de afgelopen jaren in de commissie dierenwelzijn?

Dierenwelzijn heeft alvast nog nooit zo hoog op de politieke agenda gestaan. In de vorige legislatuur, voor 2014, kwam dierenwelzijn uitsluitend aan bod in de commissie Landbouw en daar werd er vaak lacherig gereageerd op bezorgdheden over leed van dieren. Nu dierenwelzijn een volwaardig beleidsdomein is in Vlaanderen, maken meer politici die bezorgd zijn om het thema, deel uit van de bevoegde commissie. Dat zorgt voor een positieve dynamiek. Zo wordt de minister voor Dierenwelzijn ook nagenoeg wekelijks onder druk gezet om goed te presteren.

2. Op welke terreinen kon u/de commissie een meerwaarde bieden?

Ik denk dat ik wel mag zeggen dat ik bij een aantal concrete dossiers een verschil heb gemaakt. Het meest zichtbare was de kwestie onverdoofd slachten. Toen onder meerderheidspartijen werd overeengekomen om dat dossier in de politieke koelkast te stoppen, besloot ik om door te duwen. Ik diende zelf een decreet in, waardoor elke politieke partij kleur moest bekennen. Dat heeft de zaak in een stroomversnelling gebracht en nu geldt de algemene wettelijke plicht om te verdoven bij slacht. Daar ben ik heel trots op. Ook mijn decreet om pelsdierhouderijen en dwangvoederen te verbieden heeft druk op de ketel gezet. En de verankering van de handhavingsbevoegdheid voor dierenwelzijn in Vlaanderen is gebaseerd op een parlementair initiatief van mijn kant. Dus ik kijk tevreden terug, wat nog niet betekent dat er gemiste kansen zijn.

3. Wat liep/loopt er moeilijk?

Een aantal belangrijke concrete dossiers zijn aangepakt, zoals het onverdoofd slachten en de pelsdierhouderijen. Daarvoor moet je tegen belangen van bepaalde groepen ingaan, dat is niet altijd gemakkelijk. Maar finaal vergt het beperkt wetgevend werk. Wat veel moeilijker is, is de aanpak van structureel leed.

4. Op welke terreinen had u graag meer vooruitgang gezien?

Voorbeelden van dat structureel leed zijn wantoestanden in slachthuizen, veehouderijen en hondenhandel. Ik heb niet de indruk dat daar veel verbetering is gebeurd. Dat heeft vaak te maken met een beperkte handhaving. Het systeem van de dierenartsen met opdracht in de slachthuizen bijvoorbeeld, is duidelijk onvoldoende gebleken om dierenleed te vermijden. Maar het is nog altijd wachten op het alternatief hiervoor. De

minister heeft aangekondigd dat het dit jaar nog in voege zou zijn, maar dat duurt allemaal heel lang. Kooihuisvesting voor legkippen bijvoorbeeld is dan weer een vorm van structureel leed dat in Vlaanderen blijft bestaan. In Wallonië hebben ze wel de moed gehad om dit te bannen. En de malafide hondenhandel tiert even weelderig als vijf jaar geleden. Dus er is nog heel veel werk aan de winkel.

5. Wat moet de volgende commissie dierenwelzijn zeker aanpakken?

De volgende legislatuur moet er een zijn van de structurele ingrepen. Daarbij moeten fundamentele vragen gesteld worden. Willen we bijvoorbeeld mee draaien in een concurrerende wereldmarkt voor vlees waarbij een race-to-the-bottom wordt gevoerd en dieren steeds het onderspit moeten delven? Willen we als overheid dit mee (financieel) ondersteunen of investeren we in een ander model? Het klimaatdebat zet gelukkig mee druk op politici om dit in vraag te stellen. Hetzelfde geldt voor de hondenhandel: moet het zo gemakkelijk zijn om een pup aan te schaffen zoals vandaag? Dat zijn vragen die grote economische en commerciële belangen raken, dus hierop een antwoord in het voordeel van dieren formuleren, zal moed vergen.

Bart Caron (Groen)

1. Hoe kijkt u terug op de werking van de afgelopen jaren in de commissie dierenwelzijn?

- De commissie nam een voluntaristische start, onder aansporing van een even voluntaristische minister.
- Het was de eerste keer dat Vlaanderen bevoegd werd, en de eerste keer dat een minister zich ook als minister van dierenwelzijn profileerde.
- Het moest een voorbeeld worden van 'wat we zelf doen, doen we beter'.
- Er was een gevoel van nu vooruit met zijn allen: heel vaak werd er gewerkt in unanimité. Omdat dierenrechten universeel zijn, maar ook omdat de heikele punten uit de weg werden gegaan. En omdat de eerste stappen wel een breed draagvlak kenden.
- De verschillen tussen de partijen werden gaandeweg duidelijker en scherper.
- Het valt wel sterk op dat het dierenwelzijn, zeker als het raakte aan economische belangen, op de achtergrond raakte.

2. Op welke terreinen kon u/de commissie een meerwaarde bieden?

- Enkele hoogtepunten zijn uiteraard de unaniem gedragen beslissing rond het onverdoofd slachten, maar evenzeer het

verbod op warrelnetten, op nertskwekerijen, het verbod op dwangvoederen al gaat het slechts over een piepkleine sector in Vlaanderen.

- Ik noteer ook positieve evoluties in strengere handhaving van het dierenwelzijn, in dierenwelzijn in slachthuizen, in het voorkomen van zwerfkatten, in de handel met pups en kittens (rashonden) al is er op dit vlak nog heel veel werk te verrichten. Het probleem is dat de Europese lidstaten niet op hetzelfde spoor zitten en een zwakke regelgeving én handhaving hebben, waardoor nog allerlei misbruiken kunnen voortbestaan. Hier zouden dierenartsen eigenlijk zelf een actieve rol kunnen spelen, en de overheid en de eigenaars ondersteunen in het bestrijden van malafide praktijken.

Het beleid van Weyts heeft/had geen enkele impact op veehouderij ”

3. Wat liep/loopt er moeilijk?

- Al te vaak werd er aan steekvlampolitiek gedaan. Krachtadig ingrijpen in slachthuizen wanneer het misliep, maar een paar weken later weer business as usual.
- Van zodra de minister op een terrein kwam dat raakte aan andere bevoegdheden (bijv. landbouw, jacht...) bleef hij afzijdig. Hij had wel wat meer moed mogen aan de dag leggen.
- Dierenwelzijn lijkt enkel iets te mogen zijn van 'leuke' dieren. Dus vooral van huisdieren, dieren die dicht bij de mens staan.
- Wat helemaal de mist inging is het ontbreken van beleid inzake landbouwdieren. Het beleid van Weyts heeft/had geen enkele impact op veehouderij. Daar is nochtans veel te doen, denk aan oppervlaktes van stallen, vrije loopruimte voor dieren, biggencastratie, groepshuisvesting van varkens, kooien voor kippen, buitenruimte, brandveiligheid van stallen – er stierven weer tienduizenden dieren in stalbranden, enz.
- De minister voerde evenmin een beleid m.b.t. wilde dieren/jacht.
- Hij toonde ook weinig animo voor een strikter beleid inzake proefdieren. Hij streefde naar een Europese aanpak, maar kwam niet verder dan een Europese expertenwerkgroep. Hij durfde duidelijk geen binnenlands beleid te voeren dat moet streven naar een afbouw van dierproeven en de steun aan alternatieve onderzoeksmethodes (zonder levende dieren).
- Beleidsvoorbereidend werk werd al te vaak afgewenteld op de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, die oversteelt/versmacht werd met adviesvragen; zonder voldoende midde-

len, personeel, tijd, ondersteuning. . . Het gevolg is een trage advisering die een vertragend effect heeft op beleid. Ook de themakeuze van deze raad is onduidelijk. Welke prioriteiten worden gesteld?

4. Op welke terreinen had u graag meer vooruitgang gezien?

- Het welzijn van landbouwdieren, niet enkel in dat laatste uur van hun leven, in het slachthuis dus.
- Afbouw van het gebruik van levende dieren in labo's.
- 'Wat we zelf doen, doen we beter' geldt duidelijk niet in een Europese economische context.

5. Wat moet de volgende commissie dierenwelzijn zeker aanpakken?

- In eerste instantie de uitwassen in de veehouderij, zoals de schande van de biggencastratie, maar ook de vrije ruimte die dieren er nu niet hebben
- De algemene normeringen in de veehouderij. Bij voorkeur op Europees niveau, maar desnoods doen we het zelf beter. 'Van eigen kweek' als keurmerk voor de consument. Het moet gedaan zijn met legkippen die een leefwereld hebben van iets meer dan een A4'tje of zeugen die zodanig worden opgefokt dat ze meer biggen werpen dan dat ze tepels hebben.
- Vlaanderen als leidend geweest om dierenrechten te verankeren in de federale wetgeving.

Wilfried Vandaele (N-VA)

1. Hoe kijkt u terug op de werking van de afgelopen jaren in de commissie dierenwelzijn?

- De bevoegdheid Dierenwelzijn werd bij de laatste staats-hervorming aan de regio's toevertrouwd. Als je ziet hoe actief Vlaanderen die bevoegdheid heeft ingevuld, dan is dat zeker een goede zaak. In de Commissie DW blijkt dat niet alleen de bevoegde minister, maar ook heel wat parlement-sleden belangstelling hebben voor de materie en ermee aan de slag gaan.
- Taboes werden niet gemeden: onverdoofd slachten, biggencastratie, foie-gras- en bontproductie, het DW in slachthuizen, betere handhaving en inspectie bij verwaarlozing van huisdieren, de maffiose hondenhandel, extra middelen voor meer inspecteurs én het instrument van de administratieve boetes – de thema's kwamen regelmatig aan bod in de debatten en dat zorgde er mee voor dat de minister op heel wat thema's ingreep.
- Het parlement zelf voerde met een eigen voorstel van decreet het onverdoofd slachten in, van kracht sinds dit

jaar voor kleine herkauwers, en via post cut stunning voor grotere.

2. Op welke terreinen kon u/de commissie een meerwaarde bieden?

- Bij de N-VA profileerden heel wat parlementsleden zich om het thema. Wie welk onderwerp voor zijn of haar rekening nam, werd keurig afgesproken: Jelle Engelbosch zette zich erg in voor landbouwdieren (slachthuizen, foie gras, pelsdieren, onverdoofd slachten); Sabine Vermeulen voor hondenhandel; Sofie Joosen voor zwerfkattenbeleid; Piet de Bruyn voor proefdieren.

3. Wat liep/loopt er moeilijk?

- Bepaalde thema's lagen en liggen binnen de meerderheid moeilijk om gezamenlijk vooruitgang op te boeken. Denken we maar aan alle dossiers rond landbouwdieren. Het onverdoofd slachten lag bijzonder gevoelig bij sommige geloofsgemeenschappen, maar het is wél gelukt.

4. Op welke terreinen had u graag meer vooruitgang gezien?

- Als je ziet wat minister en parlement op de agenda hebben gezet én wat er allemaal veranderd is, dan is er echt wel héél veel gerealiseerd en is er ook een omslag gekomen in hoe we kijken naar onze omgang met dieren. Het is een immens verschil met het recente verleden. Het is nu zaak om het thema op de agenda te houden en streng op te treden tegen wantoestanden als die aan het licht komen.
- Biggencastratie. Hier bleek dierenwelzijn zeer moeilijk te

verzoenen met een economische wetmatigheid, namelijk dat het exportvlees van intacte beren niet aanvaard wordt in landen als China, Duitsland, Italië (die willen de garantie van berengeurvrij vlees). Ik denk dat er nog verder dient ingezet op onderzoek naar alternatieven om de berengeur volledig weg te werken.

5. Wat moet de volgende commissie dierenwelzijn zeker aanpakken?

- Biggencastratie.
- Het verbod op het gebruik van kooisystemen voor kippen. We bekijken samen met de landbouwsector de meer dier-vriendelijke alternatieven voor de huidige kooien.
- Dierenwelzijn moet meer gewicht krijgen bij het toekennen van landbouwinvesteringssubsidies voor de bouw van stallen.
- We moeten alles in het werk stellen opdat wilde dieren in gevangenschap zoveel mogelijk hun natuurlijk gedrag kunnen vertonen. We bootsen zoveel mogelijk de natuurlijke leefomgeving van dieren na. Er is nog werk, bv. bij de enge kooien voor sommige grote roofdieren en roofvogels/uilen in dierentuinen.
- De fokkerijreglementering voor honden, op dit moment een exclusieve bevoegdheid van de Minister van Landbouw moet onder de bevoegdheid van de Minister van Dierenwelzijn komen. Er wordt te veel gefocust op het kweken van kenmerken die nefast zijn voor de dieren ('schoonheidsidealen'). Bovendien beperken we het aantal honden- en kattenrassen waarmee een kweker mag kweken.
- We transformeren de Inspectie Dierenwelzijn in een zichtbare Dierenpolitie. Elke Politiezone in Vlaanderen moet een expert hebben voor alles wat te maken heeft met Dierenwelzijn.

MEDLAB BRUYLAND

DIERGEENEESKUNDIG LABO

— SINDS 1977 —

- Hoog technologisch, sterk geautomatiseerd en geïnformatiseerd privaat medisch laboratorium
- Persoonlijke en betrouwbare service en adviesverlening
- Online resultaten en aanvraagmodule
- Snelle ophaaldienst
- Ervaren full-time dierenarts
- Meer dan 30 jaar ervaring
- Eigen snelle pathologische dienst

Vestiging Kortrijk

Meiweg 1/A
B-8500 Kortrijk
T 056 22 68 82
F 056 20 35 06

Vestiging Ieper

Oude Veurnestraat 1C
B-8900 Ieper
T 057 20 52 30
F 057 20 83 88

Algemeen

info@medlab.be www.medlab.be www.bloedonderzoek.be

past experience, future technology

Tinne Rombouts (CD&V, commissievoorzitster)

1. Hoe kijkt u terug op de werking van de afgelopen jaren in de commissie dierenwelzijn?

De laatste jaren is de belangstelling en de media-aandacht voor het thema toegenomen. Wij vinden het welzijn van dieren heel belangrijk maar we moeten dat zien in een ruimere maatschappelijke context. Er zijn verschillende afwegingen in het debat en we mogen ons niet laten leiden door emotie. Vaak ontstonden discussies in de commissie na mediaberichten, maar mijns inziens is te weinig proactief gedacht hoe we samen met betrokkenen stappen voorwaarts konden zetten. We moeten het verschil maken in de praktijk en niet enkel luid te roepen en alleen maar de perceptie willen beïnvloeden. We hebben in Vlaanderen veel kennis en onderzoeksprojecten op vlak van dierenwelzijn en dat wordt te weinig gewaardeerd in debatten. Het ontbreekt onze commissie nog te vaak om met een helicoptervisie, weg van puur emotie, een debat te kunnen voeren.

2. Op welke terreinen kon u/de commissie een meerwaarde bieden?

Ik ben blij dat we met onze commissie een aantal concrete resultaten konden boeken. Er is veel gebeurd op vlak van identificatie, registratie en bestrafing. Ik verwijs ten eerste naar de oprichting van de centrale databank voor katten. Zo is het makkelijker om katten en hun baasjes te identificeren. Ten tweede proberen we met een combinatie van maatregelen dierenmishandeling sneller op te sporen en strikter te handhaven. Het meldpunt voor dierenartsen is een belangrijke schakel. Dierenartsen zien namelijk veel dieren en kunnen objectieve vaststellingen doen.

Er is de voorbije maanden ook commotie geweest rond slachthuizen. De positie van dierenartsen in slachthuizen kan veel betekenen voor dierenwelzijn, daarom moeten we die voldoende ondersteunen en bescherming bieden. Bovendien is de inspectiedienst dierenwelzijn uitgebreid zodat zij meer controles kunnen doen en is de positie van de AWO (animal welfare officer) beter beschermd.

3. Wat liep/loopt er moeilijk?

CD&V kiest steeds om in dialoog te gaan met betrokkenen en om op basis van respect en argumenten uit die dialoog een beslissing te nemen. We hebben gemerkt dat men er soms voor kiest om mensen eerst te affronteren om pas dan een gesprek aan te gaan. Zo was de aanloop naar het Offerfeest in 2015 zeer chaotisch door de beslissing van de minister om redelijk plots een verbod uit te vaardigen op onverdoofd slachten op tijdelijke slachtvloeren. Ook de Olmense Zoo verloor van de ene dag op de andere haar vergunning. De deur werd dicht gedaan.

In beide gevallen plaatsen we grote vraagtekens bij de manier van besluitvorming en de garantie van het welzijn van de dieren op korte termijn. Een respectvolle dialoog zorgt voor meer draagvlak en een betere opvolging van beslissingen en besluiten.

Het ontbreekt onze commissie
nog te vaak om met een
helikoptervisie, weg van puur
emotie, een debat te kunnen
voeren.

4. Op welke terreinen had u graag meer vooruitgang gezien?

De manier waarop belangenorganisaties thema's proberen aan te kaarten. Door beelden uit hun context te gebruiken, stelt men vaak een hele sector in een slecht daglicht. Ik denk dat we het er over eens zijn dat we wantoestanden moeten aanpakken maar wel op basis van redelijkheid. De naam Flanders Food Valley is er niet toevallig gekomen, onze kwaliteitseisen behoren tot de hoogste van Europa en ook op vlak van dierenwelzijn scoren we hoog. Kunnen we nog beter? Op een aantal vlakken zeker wel, maar daarvoor zetten we graag iedereen rond de tafel.

5. Wat moet de volgende commissie dierenwelzijn zeker aanpakken?

Een betere identificatie en registratie moeten dierbewegingen beter in beeld krijgen, maar we moeten vooral ook inzetten op sensibilisering. Dierenwelzijn is een gedeelde verantwoordelijkheid. Of het nu gaat over huisdieren of nutsdieren. Veel leed kan voorkomen worden door goede sensibilisering en communicatie naar handelaars, kwekers, eigenaars, vervoerders... We kunnen niet bij elk dier een handleiding geven, elk dier is uniek, maar we kunnen wel iedereen zo goed mogelijk informeren.

Dat wil niet zeggen dat intenties vaak niet goed zijn, maar wel dat de gevolgen van het houden van dieren vaak verkeerd of minimaal worden ingeschat.

Gwenny De Vroe (Open Vld)

1. Hoe kijkt u terug op de werking van de afgelopen jaren in de commissie dierenwelzijn?

Vlaanderen is sinds deze legislatuur voor het eerst bevoegd voor het beleidsdomein Dierenwelzijn. We kregen de unieke gelegenheid om de nieuwe bevoegdheid inhoudelijk uit te tekenen. Helaas werd de parlementaire agenda en werking vaak doorkruist door undercoverbeelden over dierenleed en moesten we regelmatig via de media kennis nemen van beleidsvoornemens van de bevoegde minister. Als politica pleit ik steeds om constructief overleg te plegen in dergelijke situaties, enkel op deze manier kan men tot oplossingen komen. Ik kies voor overleg en dialoog. Door hun praktijkkennis zijn dierenartsen dan ook een belangrijke partner. In het dossier van het onverdoofd slachten heeft deze aanpak geloond. Een politiek akkoord en gedragen oplossing kwam er slechts na dialoog en overleg met alle geloofsgemeenschappen en partners.

2. Op welke terreinen kon u/de commissie een meerwaarde bieden?

Wie een hart voor dieren heeft, benadert dierenwelzijn met gezond verstand. Dat is mijn persoonlijk credo en zou ook de meerwaarde van de commissie moeten zijn. Die mag zich niet bezondigen aan dogmatisme en polarisatie. Ook de rol van de mensen in de praktijk bij het zoeken naar correcte feiten, echte tekortkomingen en bovenal haalbare oplossingen, is hierbij cruciaal. Vanuit Open Vld werken we graag mee aan een betere wereld voor dieren, maar steeds in overleg, in alle redelijkheid en in het besef dat dierenwelzijn een evolutief proces is, dat wel in een stroomversnelling zit. Die maatschappelijke beweging moeten we respecteren. Hierbij verwijs ik graag naar het groeiend draagvlak om het kweken van dieren voor hun pels te verbieden. Als we merken dat er onvoldoende maatschappelijk draagvlak bestaat om dieren voor hun pels te kweken, is het verbieden ervan een terechte beslissing en staat Open Vld hier ook achter. Maar het beleid moet dan ook een billijke schadevergoeding voorzien voor getroffen zelfstandige ondernemers.

3. Wat liep/loopt er moeilijk?

Dierenverwaarlozing en geweld tegen dieren roepen veel emotie op. Uitermate gevoelig ligt het dossier van de 'broodfok', waar alleen een strenger-dan-streng-beleid genade kent.

Regelmatig worden dossiers uitvergroet in de media, wat kan leiden tot vormen van polarisatie. Het beleid moet kritisch en streng zijn, maar de focus moet steeds liggen op de verbetering van het lot van de dieren. Ook de kwestie van de proefdieren beroert regelmatig de gemoederen. In een ideale wereld zouden er geen proefdieren zijn, maar in een ideale wereld zouden er ook geen ongeneeslijke ziektes bestaan.

4. Op welke terreinen had u graag meer vooruitgang gezien?

Er is onmiskenbaar sprake van een dynamiek in het Vlaamse dierenwelzijnsbeleid. De afgelopen legislatuur is er op nagenoeg alle fronten gewerkt én vooruitgang geboekt: huisdieren, nutsdieren, proefdieren, dierentuinen... De ideale dierenwereld realiseer je niet in één dag, zoals reeds aangehaald: dierenwelzijn is een evolutief proces. Waarmee we echter niet mogen dralen is in ons handhavingsbeleid: een sterke inspectie die streng maar rechtvaardig controleert, waar nodig na consultatie van de bedrijfsdierenarts, en een effectieve vervolging van wie de regels niet naleeft. Ik pleit voor een streng en veelvuldig controlebeleid, dat bij overtredingen gevolgd wordt door een effectieve sanctiëring. Tot vandaag blijven nog te veel overtreders ongestraft.

5. Wat moet de volgende commissie dierenwelzijn zeker aanpakken?

Voor de komende legislatuur ligt er nog heel wat werk op de planken. De verdere versterking van het handhavingsbeleid is primordiaal. In dat verband hechten we veel belang aan een moderne uitrusting en opleiding voor de dierenarts belast met opdracht (BMO's) voor de naleving van dierenwelzijnsregels in slachthuizen. Dierenwelzijn beperkt zich ook niet tot Vlaamse dieren alleen. Ook het Europees niveau moet via overleg systematisch maatregelen nemen om het dierenwelzijn te garanderen. In het algemeen moeten we werken aan de uitbouw van een goede overlegcultuur en inzetten op sensibilisering en informeren van diereneigenaars en wie met dieren handelt. De dierenartsen beschouw ik als een belangrijke partner. Zij staan het dichtst bij de eigenaars van dieren en boezemen veel vertrouwen in bij wie hen consulteert. Mijn appreciatie voor hun werk is groot.

Els Robeyns (sp.a)

1. Hoe kijkt u terug op de werking van de afgelopen jaren in de commissie dierenwelzijn?

We moeten er niet flauw over doen: de wisselwerking tussen meerderheid en oppositie leverde mooie resultaten op. We hebben unaniem beslist om het onverdoofd slachten te verbieden en nertsenkwekerijen worden verboden. Velen hadden

dit jaren geleden nooit durven dromen. Dierenwelzijn en dierenrechten zijn een echt thema geworden op de politieke agenda en ik ben daar blij mee.

De bescherming van dieren met gevoelsvermogen wordt ook in de grondwet ingeschreven

2. Op welke terreinen kon u/de commissie een meerwaarde bieden?

Overleg, in dialoog gaan en over de partijgrenzen heen oplossingen zoeken. Algemeen was dit verre van gemakkelijk in deze regering, maar inzake dierenwelzijn zijn we daar wel op een aantal heel belangrijke punten in geslaagd.

3. Wat liep/loopt er moeilijk?

Ook de landbouworganisaties en bv. de slachthuizen moeten inzien dat ze alle belang hebben bij meer dierenwelzijn. Laat ze dieren kweken met de meest mogelijke zorg en dieren slachten - hoe eng dat dit ook klinkt - met het grootst mogelijke respect en veel consumenten gaan al anders denken. Dat ze daar aub maximaal op inzetten.

4. Op welke terreinen had u graag meer vooruitgang gezien?

Een alternatief voor de vernietiging door verhakselen of vergassen van honderdduizenden eendagskuikens omdat het haantjes zijn. Duurzaamheid zit hier in respect voor het leven en zorgen voor een alternatief.

5. Wat moet de volgende commissie dierenwelzijn zeker aanpakken?

Dierenrechten in de grondwet omdat dit de beste verankering is voor het respect van het leven van dieren. We gaan als sp.a voor diervriendelijke en milieuvriendelijke kwekerijen, voedsel dat aan de strengste gezondheidsnormen voldoet en voedselproductie dat de kost voor het klimaat meerekent. De bescherming van dieren met gevoelsvermogen wordt ook in de grondwet ingeschreven. Dierenmishandeling moet leiden tot schorsing of intrekking van de vergunning en tot strafrechtelijke vervolging.